



## СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПРАВознавство»



<b>Галузь знань</b>			05 «Соціальні та поведінкові науки»		<b>Освітній рівень</b>		бакалавр	
<b>Спеціальність</b>			052 «Політологія»		<b>Семестр</b>		1	
<b>Освітньо-професійна програма</b>			«Політологія»		<b>Тип дисципліни</b>		Обов'язкова	
<b>Факультет</b>			Економіки і менеджменту		<b>Кафедра</b>		Менеджмент	
<b>Обсяг:</b>	Кредитів ECTS	Годин	За видами занять:					
			Лекцій	Семінарських занять	Практичних занять	Лабораторних занять	Самостійна підготовка	Вид контролю
	6	180	30	-	30	-	120	Екзамен

### ВИКЛАДАЧІ

Мельченко Віталій Іванович, [advocat27@ukr.net](mailto:advocat27@ukr.net)



Кандидат юридичних наук, доцент кафедри менеджменту ДДМА.  
Досвід роботи - більше 20 років.  
Автор понад 20 наукових та навчально-методичних праць.  
Провідний лектор з дисциплін: «Правознавство», «Конституційне право», «Адміністративного права», «Договірне право», «Трудове право», «Виборче право»

### АНОТАЦІЯ КУРСУ

#### Взаємозв'язок у структурно-логічній схемі

Освітні компоненти, які передують вивченню	Знання, набуті в результаті повної загальної середньої освіти
Освітні компоненти для яких є базовою	Конституційне право, Адміністративне право, Трудове право, Антикорупційна політика, Виборче право

**Компетенції відповідно до освітньо-професійної програми****Soft- skills / Загальні компетентності (ЗК)****Hard-skills / Спеціальні (фахові) компетенції**

ЗК06. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

**Результати навчання відповідно до освітньо-професійної (програмні результати навчання – ПРН)**

РН06. Знати свої права та обов'язки як члена демократичного суспільства та використовувати їх у професійній діяльності.

**ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ**

<b>Анотація</b>	<p>Навчальна дисципліна «Правознавство» є однією із складових комплексної підготовки фахівців галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 052 «Політологія».</p> <p>Необхідність вивчення основних положень конституційного права здобувачами за ОПП «Політологія» вбачається:</p> <ul style="list-style-type: none"><li>- в формуванні основоположних знань з теорії держави і права, основ цивільного, господарського, трудового, фінансового та інших провідних галузей права, вмінь орієнтуватися в чинному законодавстві та застосовувати теоретичні знання у практичній діяльності;</li><li>- у виявленні загальних закономірностей виникнення, розвитку і функціонування держави і права;</li><li>- у дослідженні провідних правових інститутів;</li><li>- в аналізі законодавчих актів, що регулюють суспільні відносини, які регулюються та охороняються правом..</li></ul>
<b>Мета</b>	формування в здобувачів компетентностей в сфері провідних галузей права з розумінням природи і змісту його основних правових інститутів, що дозволить орієнтуватися в суспільних відносинах, які регулюються та охороняються правом, та професійно застосовувати набуті знання і навички в практичній діяльності фахівця.
<b>Формат</b>	Лекції (очний, дистанційний формат), практичні заняття (очний, дистанційний формат), консультації (очний, дистанційний формат), підсумковий контроль –екзамен (очний, дистанційний формат).

<b>«Правила гри»</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Курс передбачає роботу в колективі.</li> <li>• Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики.</li> </ul> <p><b>Політика щодо дедлайнів та перескладання</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Освоєння дисципліни передбачає обов'язкове відвідування лекцій і практичних занять, а також самостійну роботу.</li> <li>• Самостійна робота включає в себе теоретичне вивчення питань, що стосуються тем лекційних занять, які не ввійшли в теоретичний курс, або ж були розглянуті коротко, їх поглиблена проробка за рекомендованою літературою.</li> <li>• Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін.</li> <li>• Якщо студент відсутній з поважної причини, він презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача.</li> <li>• Студент, який спізнився, вважається таким, що пропустив заняття з неповажної причини з виставленням 0 балів за заняття, і при цьому має право бути присутнім на занятті.</li> <li>• За використання телефонів і комп'ютерних засобів без дозволу викладача, порушення дисципліни студент видаляється з заняття, за заняття отримує 0 балів.</li> </ul> <p><b>Політика академічної доброчесності</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Під час роботи над завданнями не допустимо порушення академічної доброчесності: при використанні Інтернет ресурсів та інших джерел інформації студент</li> </ul>
----------------------	---

### СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

<b>Лекція 1</b>	Основи теорії держави і права	<b>Практичне заняття 1</b>	Роль держави і права в організації суспільства. Джерела, функції і принципи права. (діалог-пояснення, обговорення проблемних питань теми,)	<b>Самостійна робота</b>	1) Що відрізняє правові норми від норм моралі?
<b>Лекція 2</b>	Правова поведінка, правопорушення і юридична відповідальність	<b>Практичне заняття 2</b>	Правова поведінка, правопорушення і юридична відповідальність (діалог-пояснення, обговорення проблемних питань теми, усне опитування)		2) У чому полягає сутність та зміст права?
<b>Лекція 3</b>	Основи Конституційного права України	<b>Практичне заняття 3</b>	Загальні засади конституційного ладу України. (діалог-пояснення, ситуаційні вправи)		3) Як Ви розумієте поняття “джерела права”?
<b>Лекція 4</b>	Органи державної влади та місцевого самоврядування в Україні	<b>Практичне заняття 4</b>	Органи державної влади та місцевого самоврядування в Україні. (діалог-пояснення, ситуаційні вправи, усне опитування)		4) Як співвідносяться між собою такі поняття, як “галузь права”, “підгалузь права”, “інститут права”?
<b>Лекція 5</b>	Основи адміністративного права України	<b>Практичне заняття 5</b>	Система адміністративного права. Поняття і види публічного адміністрування. (діалог-пояснення, ситуаційні вправи)		5) Як Ви розумієте поняття і ознаки норм права?
<b>Лекція 6</b>	Основи кримінального права України	<b>Практичне заняття 6</b>	Основи кримінального права України. (діалог-пояснення, ситуаційні вправи, усне опитування)		6) Визначить поняття та види суб'єктів і об'єктів правовідносин.
<b>Лекція 7</b>	Судові й правоохоронні органи України	<b>Практичне заняття 7</b>	Судові й правоохоронні органи України. (діалог-пояснення, ситуаційні вправи)		7) Назвіть ознаки правопорушення.
<b>Лекція 8</b>	Основи фінансового права України	<b>Практичне заняття 8</b>	Модульна контрольна робота №1		8) Які існують види правопорушень?
<b>Лекція 9</b>	Загальна характеристика цивільного законодавства України	<b>Практичне заняття 9</b>	Сутність цивільних правовідносин та основи їх регулювання .. (діалог-пояснення, ситуаційні вправи,)		9) Розкрийте поняття юридичної відповідальності.
<b>Лекція 10</b>	Правове регулювання основних цивільно-правових відносин	<b>Практичне заняття 10</b>	Поняття правочину. Поняття та види цивільно-правових договорів. Цивільно-правова відповідальність. (діалог-пояснення, ситуаційні вправи, усне опитування)		10) Чим відрізняються злочини від проступків?
					11) Які підстави притягнення і звільнення від юридичної відповідальності?
					12) Чому конституційне право є провідною галуззю національного права України?
					13) Охарактеризуйте основні засади конституційного ладу України.
					14) Дайте класифікацію конституційних прав та обов'язків людини і громадянина.
					15) Які підстави для дострокового припинення повноважень Верховної Ради України передбачено Конституцією України?
					16) Які основні функції виконує виконавча влада в державі?
					17) Роль Президента України у здійсненні виконавчої влади.
					18) Яку роль відіграє місцеве самоврядування в системі “державно-суспільство”?
					19) Які нормативно-правові акти є джерелами адміністративного права України?
					20) Які ознаки властиві державному управлінню?
					21) Дайте визначення поняттям “державна служба” і “державний службовець”.
					22) Хто може бути суб'єктом адміністративних правовідносин?
					23) Які види адміністративних стягнень Ви знаєте?
					24) Які органи уповноважені розглядати справи про адміністративні правопорушення?
					25) Назвіть ознаки, що характеризують наявність злочину?
					26) Які стадії злочину Ви знаєте?
					27) Які є види кримінального покарання Ви знаєте?
					28) Назвіть обставини, які пом'якшують кримінальну відповідальність.
					29) Що означає «судимість» та коли вона виникає?
					30) Назвіть підстави звільнення від кримінальної відповідальності
					31) Назвіть систему судів загальної юрисдикції.
					32) Які існують вимоги до кандидатів на суддівські посади?

<b>Лекція 11</b>	Основи господарського права України	<b>Практичне заняття 11</b>	Поняття господарського права, предмет правового регулювання. Організаційно-правові форми підприємницької діяльності.. (діалог-пояснення, ситуаційні вправи)	33) Як здійснюється обрання та призначення суддів на посаду в Україні? 34) Охарактеризуйте статус Верховного Суду України в системі судів загальної юрисдикції. 35) Яка процедура формування Конституційного Суду України? 36) Назвіть органи, що входять до системи правоохоронних органів України. 37) Дайте характеристику Цивільному та Господарському кодексам України. 38) Дайте визначення поняттям «цивільне право», «майнові та особисті немайнові відносини». 39) Охарактеризуйте суб'єкти і об'єкти цивільних правовідносин. 40) Назвіть, які форми власності існують в Україні? 41) Дайте визначення зобов'язальному праву та охарактеризуйте його систему. 42) Які види і форми цивільно-правових договорів Ви знаєте? 43) У чому полягає цивільно-правова відповідальність? 44) Розкрийте поняття “спадкування за законом” та “спадкування за заповітом”. 45) Розкрийте поняття господарського права, охарактеризуйте предмет правового регулювання. 46) Охарактеризуйте правовий статус фізичної особи-підприємця. 47) Які принципи сімейного права України Ви знаєте? 48) Дайте визначення поняттям шлюбу і сім'ї. 49) Який існує порядок укладення та припинення шлюбу? 50) Які відносини регулює шлюбний договір? 51) У чому полягають особисті немайнові та майнові права та обов'язки подружжя? 52) Назвіть основні джерела трудового права. 53) Хто може виступати сторонами трудового договору? 54) Який порядок укладення трудового договору? 55) Чим відрізняється контракт від звичайного трудового договору? 56) Як оформляється прийняття працівника на роботу і які документи він зобов'язаний надати при прийнятті на роботу? 57) Які є підстави розірвання трудового договору? 58) Які види заохочень та дисциплінарної відповідальності Ви знаєте? 59) Які види трудового спору Ви знаєте? 60) Які органи мають право розглядати індивідуальні трудові спори?
<b>Лекція 12</b>	Вирішення господарських спорів в Україні	<b>Практичне заняття 12</b>	Вирішення господарських спорів. (діалог-пояснення, ситуаційні вправи, усне опитування)	
<b>Лекція 13</b>	Система трудового законодавства. Правове регулювання трудового договору.	<b>Практичне заняття 13</b>	Правове регулювання трудового договору. (діалог-пояснення, ситуаційні вправи)	
<b>Лекція 14</b>	Правове регулювання оплати праці та трудової дисципліни.	<b>Практичне заняття 14</b>	Правове регулювання оплати праці та трудової дисципліни. . (діалог-пояснення, ситуаційні вправи, усне опитування)	
<b>Лекція 15</b>	Основи сімейного та житлового права України	<b>Практичне заняття 15</b>	Модульна контрольна робота №2	

## МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Комп'ютери з програмним забезпеченням OpenOffice.org 4.1.7, Googledocs, Internet-браузер Google Chrome 85.04183.121.

Мультимедійний проектор, маркерна дошка і екран;

Система дистанційного навчання і контролю Moodle – <http://moodle.dgma.donetsk.ua/course/view.php?id=567>

## ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Основна література

### Нормативно-правові акти

1. Конституція України. ВВР. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Акт проголошення незалежності України. ВВР, 1990, №38, Ст.502.
3. Декларація «Про державний суверенітет України». ВВР, 1990, №30, Ст.429.
4. Кодекс України про адміністративні правопорушення. (Відомості Верховної Ради Української РСР. – 1984. – Додаток до № 51, ст. 1122. із змінами і доповненнями).
5. Цивільний кодекс України. (Відомості Верховної Ради України. – 2003. - № 40-44, ст. 356. Із змінами і доповненнями).
6. Сімейний Кодекс України. (Відомості Верховної Ради України. – 2009. - № 21-22, ст. 135. Із змінами і доповненнями).
7. Кодекс законів про працю України. (Відомості Верховної Ради Української РСР. – 1971. – Додаток до № 50, ст. 375. Із змінами і доповненнями).
8. Кримінальний Кодекс України. (Відомості Верховної Ради України. – 2001. - № 25-26, ст. 131. Із змінами і доповненнями).
9. Бюджетний Кодекс України. (Відомості Верховної Ради України. – 2010. - № 50-51, ст. 572. Із змінами і доповненнями).
10. Господарський Кодекс України (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, № 18, № 19-20, № 21-22, ст.144. Із змінами і доповненнями)
11. Житловий Кодекс УРСР ( Відомості Верховної Ради (ВВР), 1983, Додаток до N 28, ст.573. Із змінами і доповненнями )
12. Закон України «Про правонаступництво України», ВВР, 1991, №46, Ст.617.
13. Закон України «Про міжнародні договори України». ВВР, 2004, №50, Ст. 504.
14. Закон України «Про громадянство України». ВВР, 2001, №13, Ст.65.
15. Закон України «Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту» (ВВР), 2012, № 16, Ст.146
16. Закон України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб», ВВР, 2015, № 1, Ст.1.
17. Закон України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства». ВВР, 2012, № 19-20, Ст.179.
18. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21 травня 1997 р. // Відомості Верховної Ради України. 1997. № 25. Ст. 20 (з змінами та доповненнями).
19. Про органи самоорганізації населення: Закон України від 11 липня 2001 року №2625 // Відомості Верховної Ради України. 2001. №48. Ст.254.
20. Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини: Закон України від 23 грудня 1997 р. // Відомості Верховної Ради України. 1998. № 20. Ст. 99.
21. Про Кабінет Міністрів України: Закон України від Закон від 27.02.2014 № 794-VII // Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, № 13, ст.222.
22. Про центральні органи виконавчої влади: Закон України від 17 березня 2011 року № 166-V // Відомості Верховної Ради України. 2011. № 38. Ст. 385.
23. Про Конституційний Суд України: Закон України від 13 липня 2017 року № 2136-VIII // Відомості Верховної Ради України, 2017. № 35. Ст. 376.

### Основна література

1. Правознавство: Підручник / За відп. ред. О.В. Дзери. – 10-е вид., перероб. і допов. - К.: Юрінком Інтер, 2019. – 848 с.
2. Правознавство: Навч. посіб. /С.В. Дрожжина, О.О. Одинцова, В.О. Кондратьєв та ін.; За ред. С.В. Дрожжиної. – К.: Знання, 2018. – 350 с. (Вища освіта XXI століття)
3. Загальна теорія права: Підручник / За заг. ред. М.І. Козюбри. – К.: Ваіте, 2015. – 392 с.
4. Теорія держави та права : навч. посіб. / [Є. В. Білозьоров, В. П. Власенко, О. Б. Горова, А. М. Завальний, Н. В. Заяць та ін.] ; за заг. ред. С. Д. Гусарєва, О. Д. Тихомирова. – К. : НАВС, Освіта України, 2017. – 320 с.
5. Правознавство: навчальний посібник. за заг. Ред. О.П. Рудницької, Н.Ф. Войтович та Ю.І. Магась-Демидас. – Житомир: ЖДУ ім. Івана Франка, 2019. – 343 с.
6. Семарак О.С., Семарак І.О. Основи правознавства: Навч. посіб. - К.: Знання, 2018, - 480 с. – (Вища освіта XXI століття).
7. Погорілко В. Ф., Шпиталенко Г. А. Правознавство. – К.: Каравела, 2010. – 692 с.

Юридична література

1. Правознавство: Підручник для студентів внз/ Кол. авторів. Черкаси, 2019. 686 с.
2. Правознавство: навчальний посібник, за заг. ред. С.В. Петкова. — Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2020. - 360 с.
3. Мельник Р.С., Бевзенко В.М. Загальне адміністративне право: Навчальний посібник / За заг. ред. Р.С. Мельника. – К.: Ваіте, 2014. – 376 с.
4. Конституційне право : підручник / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ ; за заг. ред. О. С. Бакумова, Т. І. Гудзь, М. І. Марчука ; [О. С. Бакумов, Л. Д. Варунц, Т. І. Гудзь та ін.] ; передм. М. І. Марчука. – Харків, 2019. – 484 с.
5. Трудове право України: підручник / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ ; [С. М. Бортник, К. Ю. Мельник, Л. В. Могілевський та ін.]. – Харків, 2019. – 408 с.
6. Судові та правоохоронні органи: навчальний посібник / М. В. Ковалів, С. С. Єсімов, Ю. С. Назар, М. Т. Гаврильців, Г. Ю. Лук'янова, А. І. Годяк, М. М. Бліхар. – Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2016. – 388 с.
7. Цивільне право України: Академічний курс: Підруч.: У 2 т. /За заг. ред. Я.М. Шевченко. – Вид. 2-ге, доп. І перероб. - К.: Видавничий Дім «Ін Юре» 2016. – Т. 1. Загальна частина. – 696 с.
8. Сімейне право України: підручник / за ред. А. О. Дутко. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2018. 480 с.

### Web-ресурси

1. Законодавство України. Веб-портал Верховної Ради України. Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/main/index> .
2. Офіційне інтернет-представництво Президента України. Режим доступу: <https://www.president.gov.ua/>
3. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. Режим доступу: [www.kmu.gov.ua](http://www.kmu.gov.ua)
4. Офіційний вебпортал парламенту України. Режим доступу: <https://www.rada.gov.ua>
5. Офіційний сайт міністерства юстиції України. Режим доступу: <https://minjust.gov.ua/>
6. Єдиний державний реєстр судових рішень. Режим доступу: <http://reyestr.court.gov.ua>
7. Офіційний веб-сайт Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини. Режим доступу: <http://www.ombudsman.gov.ua>
8. Офіційний веб-сайт Конституційного суду України. Режим доступу: <http://www.ccu.gov.ua>
9. Офіс Генерального прокурора України. Режим доступу: <http://www.gp.gov.ua>
10. Офіційний веб-сайт Вищої ради правосуддя. Режим доступу: <http://www.vru.gov.ua>
11. Національна школа суддів України. Режим доступу: <http://nsj.gov.ua/ua/>
12. Електронна бібліотека юридичної літератури. Режим доступу: <http://pravoznavec.com.ua/>

## СИСТЕМА ОЦІНКИ

Склад модулів		Сума балів	ECST	Оцінка	Рівень компетентності
Форми та методи контролю	Рейтингова оцінка, бали	90 - 100	A	<b>відмінно</b>	<b>Високий</b> Повністю забезпечує вимоги до знань, умінь і навичок, що викладені в робочій програмі дисципліни. Власні пропозиції студента в оцінках і вирішенні практичних задач підвищує його вміння використовувати знання, які він отримав при вивченні інших дисциплін, а також знання, набуті при самостійному поглибленому вивченні питань, що відносяться до дисципліни, яка вивчається.
Усне опитування на семінарських заняттях або тестування за темами	6*4=24	81 - 89	B	<b>добре</b>	<b>Достатній</b> Забезпечує студенту самостійне вирішення основних практичних задач в умовах, коли вихідні дані в них змінюються порівняно з прикладами, що розглянуті при вивченні дисципліни
Виконання індивідуального завдання (реферат-презентація)	20	75 - 80	C		<b>Достатній</b> Конкретний рівень, за вивченням матеріалом робочої програми дисципліни. Додаткові питання про можливість використання теоретичних положень для практичного використання викликають утруднення.
Модульна контрольна робота № 1,2	28*2	65 - 74	D	<b>задовільно</b>	<b>Середній</b> Забезпечує достатньо надійний рівень відтворення основних положень дисципліни
		55 - 64	E		<b>Середній</b> Є мінімально допустимим у всіх складових навчальної програми з дисципліни
		30 - 54	FX	<b>незадовільно</b>	<b>Низький</b> Не забезпечує практичної реалізації задач, що формуються при вивченні дисципліни
Підсумкова атестація	100	0 - 29	F	<b>незадовільно</b>	<b>Незадовільний</b> Студент не підготовлений до самостійного вирішення задач, які окреслює мета та завдання дисципліни

## ГРАФІК ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ З ДИСЦИПЛІНИ ДЛЯ ДЕННОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

**Графік освітнього процесу та оцінювання знань з дисципліни для денної форми навчання.**

Вид навчальних занять та контролю	Розподіл між навчальними тижнями															Вид підсумкового семестрового контролю
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
Лекції	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	<b>ЕКЗАМЕН</b>
Практ. заняття	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	
Сам. робота	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	
Консультації				Конс.											Конс.	
Поточний контроль		УО		УО		УО				УО		УО		УО		
Модулі	●				М1			●		●				М2	●	
Контроль по модулю №1								КР1								
Контроль по модулю №2															КР2	
Контроль самостійної роботи													ЗСР	ЗСР	ЗСР	

ВК – вхідний контроль; УО – поточне усне опитування; ДГ – ділова гра; КР – письмова контрольна робота; ЗСР – захист самостійної роботи (реферат); Конс. – консультація; К – колоквіум.

**Опитування з приводу оцінювання якості викладання дисципліни «Правознавство»**

[https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLScgbthvaqNBXcorkn8ORzWG1Bf63uGLrZ013AdGgoqfaBokQ/viewform?usp=sf\\_link](https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLScgbthvaqNBXcorkn8ORzWG1Bf63uGLrZ013AdGgoqfaBokQ/viewform?usp=sf_link)

**Силабус за змістом повністю відповідає робочій програмі навчальної дисципліни**